

**ПЛАН ЗАХОДІВ,
спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню)
в закладі у 2024/2025 навчальному році**

№ з/п	Найменування заходів	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Вимірювання	Відмітка про виконання
Сприяння запобіганню та протидії булінгу (цькуванню) в закладі					
	Підготувати пам'ятки для батьків про порядок реагування та способи повідомлення про випадки булінгу (цькування) щодо дітей, заходи захисту та надання допомоги дітям	Заступник директора з ВР	Вересень	Пам'ятки	
	Організувати роботу з профілактики булінгу та насильства в родині відповідно до нормативної бази: накази, листи МОНУ, статуту закладу	Заступник директора з ВР	3 02.09.2024-3 0.05.2025	Наказ	
	Проводити співбесіди з класними керівниками 1-11 класів за результатами діагностики класного колективу	Практичний психолог	3 02.09.2024-3 0.05.2025	Матеріали	
	Визначити рівень обізнаності педагогів про булінг, його види та надання педагогічної допомоги у разі виявлення фактів булінгу (анкетування/опитування)	Практичний психолог / педагог соціальний	Вересень - січень	Результати опитування/анкетування	
	Здійснити психолого-педагогічний супровід здобувачів освіти 5-7 класів в освітньому середовищі Нової української школи	Практичний психолог/ педагог соціальний	До 30.05	Програма психолого-педагогічного супроводу здобувачів освіти	
	Підготувати та провести психолого-педагогічні консилиуми з питань адаптації та інтеграції здобувачів освіти 1, 4, 5, 8, 9-х класів до освітнього процесу	Заступники директора з НВР, ВР/ практичний психолог/ класні керівники	3 02.09.2024-3 0.05.2025	Накази, довідки	
	Провести тренінги для учнів 9-11 класів з метою розвитку навичок спілкування та мирного вирішення конфліктів	Практичний психолог	3 02.09.2024-3 0.05.2025	Матеріали тренінгів	

	Створити інформаційну скриньку для повідомлень про випадки домашнього насильства/булінгу (цькування)	Практичний психолог/педагог соціальний	3 02.09.2024-3 0.05.2025	Інформаційна скринька	
	Провести спостереження за учнями під час уроків і позакласних заходів із метою надання допомоги в суперечливих, стресових або кризових ситуаціях	Класні керівники 1-11 класів	3 02.09.2024-3 0.05.2025	Алгоритм, журнал звернень	
	Провести бесіди-зустрічі здобувачів освіти 1-11 класів з працівниками поліції, юриспруденції	Класні керівники 1-11 класів	3 02.09.2024-3 0.05.2025	Плани виховної роботи	
	Залучити представників учнівського самоврядування до розв'язання конфліктних ситуацій та протидії булінгу	Практичний психолог/педагог-організатор	3 02.09.2024-3 0.05.2025	Плани роботи	
	Провести індивідуальні та групові консультації з питань насильства та булінгу для учасників освітнього процесу	Практичний психолог	3 02.09.2024-3 0.05.2025	Плани роботи	
	Організувати виставку наукової та художньої літератури на тему «СТОП БУЛІНГ!»	Завідувач бібліотеки	Вересень	Матеріали	
	Провести засідання учнівського самоврядування з питань протидії проявів булінгу та дискримінації	Педагог організатор	Вересень, січень	Плани роботи	
	Проводити ранкові зустрічі («Ранкові кола») з метою формування навичок дружних стосунків у класному колективі	Класні керівники 1-4 класів	3 02.09.2024-3 0.05.2025	Матеріали занять	
	Провести Всеукраїнський тиждень протидії булінгу (за окремим планом)	Заступник директора з ВР/класні керівники практичний психолог/педагог соціальний	Вересень	Наказ, план	
	Провести акцію «16 днів проти насильства» (за окремим планом)	Заступник директора з ВР/практичний психолог/педагог соціальний	Листопад	Наказ, план	

		/класні керівники			
	Провести Тиждень толерантності (за окремим планом)	Практичний психолог/ педагог соціальний/ класні керівники	Листопад	План проведення	
	Провести місячник морально-правового виховання (за окремим планом)	Заступник директора з ВР/класні керівники 1-11 класів, практичний психолог/ педагог соціальний	Грудень	Наказ, план	
	Провести місячник культури поведінки та спілкування (за окремим планом)	Заступник директора з ВР/класні керівники 1-11 класів, практичний психолог/ педагог соціальний	Березень	Наказ, план	
	Провести Тиждень правової освіти (за окремим планом)	Учитель правознавств а/ класні керівники 1-11 класів	Грудень, квітень	Наказ, план	
	Провести бесіди з учнями 5-11 класів «Роз'яснення неповнолітнім їх прав стосовно скоєння відносно них насильства або інших протиправних дій», «Роз'яснення відповідальності за жорстоке поводження з однолітками, учинення кримінальних правопорушень проти особистості»	Практичний психолог/ педагог соціальний	З 02.09.2024-3 0.05.2025	План роботи	
	Провести виховні заходи з розвитку навичок безпечного використання Інтернету: «Про загрози Інтернет - спілкування»; «Кібербулінг в соцмережах»	Класні керівники 1-11 класів	Вересень Січень	План виховної роботи	
	Інтерактивні заняття з учнями 1-11 класів: «Цінність життя і здоров'я»; «У житті багато перешкод, але безвихідних	Класні керівники 1-11 класів	Вересень	План виховної роботи	

	ситуацій не буває»; «Життя картина, ти – її творець»; «Ти – цілий світ»; «Мій світ в гармонії»				
	Виховні години «Насильство в сім'ї як соціальна проблема», «Не проміняй свободу на рабство», «Як захистити себе від насильства в сім'ї»	Класні керівники 1-11 класів	Жовтень	План виховної роботи	
	Конкурс на кращий малюнок серед учнів середніх та молодших класів «Усі ми рівні в рідній Україні» /протидія ксенофобії та расової дискримінації	Класні керівники 1-7 класів	Листопад	План виховної роботи	
	Виховні години «Наповнюй серце добром»	Класні керівники 1-11 класів	Грудень	План виховної роботи	
	Інтерактивні бесіди «Спілкування з однолітками», «Як протистояти тиску однолітків»	Класні керівники 1-11 класів	Січень	План виховної роботи	
	Уроки відвертого спілкування «Змінюй в собі негативне ставлення до інших», «Як подолати булінг»	Класні керівники 1-11 класів	Лютий	План виховної роботи	
	Інформаційні хвилинки «Профілактика булінгу в учнівському середовищі»	Класні керівники 1-11 класів	Березень	План виховної роботи	
	Імітаційна гра «Розкажи про насильство»	Класні керівники 1-11 класів	Квітень	План виховної роботи	
	Практичні заняття «Вчимося розуміти та поважати інших»	Класні керівники 1-11 класів	Травень	План виховної роботи	
	Уроки гарної поведінки: «Гарно дружити — значить правду говорити», «Кожна людина унікальна», «Подарувати крихітку душі», «Мистецтво спілкування: коли яке слово мовити?»	Педагог-організатор, РЮД	Листопад	Матеріали занять	
	Проводити батьківські збори щодо профілактики булінгу (цькування) в учнівському колективі	Директор, класні керівники 1-11 класів	З 01.09.2023-3 0.06.2024	Протоколи батьківських зборів	
	Провести тренінг для батьків учнів соціально-незахищених категорій «Що не можна забороняти дитині: дев'ять акцентів для батьків»	Практичний психолог /педагог - соціальний	Грудень	Матеріали тренінгу	

	Інтерактивна бесіда «Не мовчи, якщо тебе ображають» (1-4 класи)	Практичний психолог/ педагог соціальний	Вересень	Матеріали занять	
	Практичне заняття «Як не стати жертвою булінгу» (5-8 класи)	Практичний психолог/ педагог соціальний	Вересень	Матеріали занять	
	Практичне заняття «Дружба в житті людини»	Педагог соціальний	Жовтень	Матеріали занять	
	Година спілкування з елементами тренінгу «Толерантність світу – гарантія миру» (9-11 класи)	Класні керівники, практичний психолог/ педагог соціальний	Листопад	Матеріали занять	
	Година спілкування «Не допускай насилля над ближнім» (8 класи)	Практичний психолог	Грудень	Матеріали занять	
	Практичне заняття «Вчимося дружити» (5-7 класи)	Педагог соціальний	Січень	Матеріали занять	
	Уроки відвертого спілкування «Змінюй в собі негативне ставлення до інших» (9-10 класи)	Практичний психолог	Березень	Матеріали занять	
	Розвивальне заняття для учнів «Я та інші» (3-4 класи)	Практичний психолог, педагог соціальний	Квітень	Матеріали занять	
	Інформаційна хвилинка «Ситуації небезпечних пропозицій» (1-7 класи)	Практичний психолог, педагог соціальний	Травень	Матеріали занять	
Забезпечення створення у закладі безпечного освітнього середовища					
1.	Підготувати наказ «Про запобігання та протидію булінгу (цькування) у закладі освіти	Директор	До 30.08.2024	Наказ	
2.	Оновити розділ про профілактику булінгу (цькування) і розміщення нормативних документів на сайті закладу	Відповідальна за веб-сайт закладу	Вересень	Веб-сайт закладу	
3.	Провести наради з різними категоріями працівників з питань профілактики булінгу (цькування): педагогічний персонал; допоміжний персонал; технічний персонал	Директор, заступник директора з ВР	Вересень	Протоколи нарад	
4.	Обговорити та прийняти правила поведінки в класах,	Класні керівники	Вересень	Наказ	

	оформити правила у вигляді наочних стендів, презентацій	1-11 класів, РЮД			
5.	Перевіряти приміщення, територію закладу з метою виявлення місць, які потенційно можуть бути небезпечними та сприятливими для вчинення булінгу.	Завідувач господарства	3 02.09.2024-3 0.05.2025	Акти	
6.	Здійснити моніторинг з метою виявлення соціально-вразливих груп здобувачів освіти	Класні керівники, педагог соціальний	До 10.09, до 31.01	Соціальний паспорт закладу	
7.	Створити базу даних соціально-вразливих груп здобувачів освіти	Заступник директора з ВР/ педагог соціальний	До 15.09	База даних	
8.	Здійснювати співпрацю з правоохоронними органами та фахівцями: Управління «Служба у справах дітей» Сумської міської ради, ювенальної превенції, поліції	Заступник директора з ВР	3 02.09.2024-3 0.05.2025	План спільної роботи	
9.	Залучити представників ювенальної превенції, поліції до проведення заходів з учасниками освітнього процесу з профілактики домашнього насильства, булінгу, порушення прав людини, торгівлі людьми	Заступник директора з ВР	3 02.09.2024-3 0.05.2025	План спільної роботи	
10.	Перевірити інформаційну доступність правил поведінки та нормативних документів з профілактики булінгу (цькування) в закладі	Заступник директора з ВР	Листопад	Інформаційні стенди, веб-сайт закладу	
11.	Проаналізувати інформацію за протоколами комісії з розгляду випадків булінгу (цькування)	Заступник директора з ВР	За потреби	Протоколи засідань	
12.	Провести анкетування/опитування батьків про безпеку в закладі	Практичний психолог/ педагог соціальний	Січень	Довідка	
13.	Провести моніторинг ефективності виконання Плану заходів щодо попередження насильства та протидії булінгу (цькуванню) в закладі	Заступник директора з ВР	Грудень, травень	Накази	
Професійний розвиток та підвищення кваліфікації педагогічних працівників					

1.	Провести консультування класних керівників із проблемних ситуацій	Практичний психолог / педагог соціальний	3 02.09.2024-3 0.05.2025	Плани роботи	
2.	Забезпечити проходження педагогічними працівниками спецкурсів, курсів з питань протидії булінгу (цькування)	Директор	3 02.09.2024-3 0.05.2025	План	
3.	Провести цикл тренінгових занять, семінарів-практикумів щодо виявлення та протидії булінгу	Практичний психолог	3 02.09.2024-3 0.05.2025	План	
4.	Підготувати методичні рекомендації для педагогів: з вивчення учнівського колективу; з розпізнавання ознак насильства різних видів щодо дітей	Заступник директора з ВР /практичний психолог / педагог соціальний	Вересень	Матеріали	
5.	Провести тренінг «Будьте голосами дітей» (щодо захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі постраждали від жорстокого поводження)	Педагог соціальний	Вересень	Матеріали тренінгу	
6.	Провести воркшоп «Соціально-педагогічне та дидактичне моделювання навчального середовища в контексті вимог Нової української школи»	Заступник директора з ВР/ практичний психолог/ педагог соціальний	Січень	Матеріали воркшопу	
7.	Провести інструктивно-методичну нараду «Забезпечення психологічного супроводу створення сучасного освітнього середовища в контексті вимог Нової української школи»	Заступник директора з ВР	Січень	Протокол	
8.	Провести інструктивно – методичну нараду з питання «Сучасні моделі та інструменти начальницької комунікативної взаємодії суб'єктів освітнього процесу»	Заступник директора з ВР	Лютий	Протокол	
9.	Провести семінар щодо запобігання булінгу (цькування) та заходів реагування «Насильство та булінг: проблема сучасності»	Практичний психолог/ педагог соціальний	Березень	Матеріали семінару	

10	Провести педагогічні ради: • Про затвердження Плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі у 2024/2025 навчальному році • у форматі психолого-педагогічної зустрічі «Ефективність реалізації програми «Безпечний освітній простір» (профілактика негативних явищ: булінг, кібербулінг, насильство, торгівля людьми, суїцидальна поведінка, попередження злочинності та правопорушень серед здобувачів освіти)»	Заступник директора з ВР/ практичний психолог/ педагог соціальний, класні керівники	Серпень Січень	Накази, протоколи засідання педагогічної ради	
----	---	--	------------------------------	--	--

Додаток 2

до наказу Сумського ЗЗСО№21 СМР
31 серпня 2023 року №125

Порядок звернення щодо булінгу (цькування) чи інших видів насильства в закладі

1. Виявлення факту булінгу (цькування):

1.1. Здобувачі освіти закладу повинні одразу проінформувати (в будь-який доступний спосіб) дорослих (батьків, педагогічних працівників, класного керівника, тощо), представника адміністрації, соціального педагога, практичного психолога, медичну сестру про факт здійсненого булінгу (цькування) свідком якого вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб.

1.2. Педагогічні працівники або інші працівники закладу освіти повинні повідомити керівника про факт булінгу (цькування) свідком якого вони стали, або підозрюють про його вчинення по відношенню до інших осіб за зовнішніми ознаками або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб незалежно від того чи поскаржилась йому жертва булінгу чи ні.

2. Розгляд та неупереджене з'ясування обставин випадків булінгу(цькування) здійснюється відповідно до поданих заявниками заяв про випадки булінгу (цькування) (далі–Заява).

3. Заяви, що надійшли на електронну пошту закладу отримує секретар-друкарка, яка зобов'язана терміново повідомити керівника закладу та відповідальну особу.

4. Прийом та реєстрацію поданих Заяв здійснює відповідальна особа, а в разі її відсутності – особисто директор або його заступник.

5. Заяви реєструються в окремому журналі реєстрації заяв про випадки булінгу (цькування).

6. Форма та примірний зміст Заяви оприлюднюється на офіційному веб-сайті закладу.

7. Датою подання заяв є дата їх прийняття.

8. Розгляд заяв здійснює директор з дотриманням конфіденційності.

Терміни подання та розгляду Заяв

1. Заявники зобов'язані терміново повідомляти керівнику закладу про випадки боулінгу (цькування), а також подати Заяву.

2. Рішення про проведення розслідування із визначенням уповноважених осіб видається протягом 1 робочого дня з дати подання Заяви.

3. Розслідування випадків булінгу (цькування) уповноваженими особами здійснюється протягом 3 робочих днів з дати видання рішення про проведення розслідування.

4. За результатами розслідування протягом 1 робочих дня створюється Комісія та призначається її засідання на визначену дату але не пізніше чим через 3 робочих дні після створення Комісії.

5. Директор зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції (сектор ЮП ВП Сумського РУП ГУНП в Сумській області) та Управління «Служба у справах дітей» Сумської міської ради про кваліфікований Комісією випадок булінгу (цькування) протягом одного дня.

Алгоритм дій для працівників закладу випадках виявлення булінгу (цькування)

1. У випадках, коли ви маєте підозри жорстокого поводження з дитиною або є реальна загроза його вчинення (вдома, з боку однолітків, інших працівників закладу або інших осіб), ваші дії:
2. Повідомити про це в усній чи письмовій формі адміністрацію закладу.
3. Самостійно письмово повідомити про це територіальний підрозділ Управління «Служба у справах дітей за місцем проживання дитини.
4. Самостійно повідомити про виявлений факт жорстокого поводження з дитиною територіальний відділ ювенальної превенції.
5. У випадках, коли до вас звернулася дитина з усною скаргою щодо жорстокого поводження з нею, ваші дії:
 - 5.1.Оформити звернення дитини у письмовій формі та передати його до адміністрації навчального закладу;
 - 5.2.Оформити звернення дитини у письмовій формі та передати його до територіального підрозділу служби у справах дітей;
 - 5.3.Оформити звернення дитини у письмовій формі та передати його до органів ювенальної превенції;
 - 5.4.Повідомити про це в усній чи письмовій формі від свого імені вказані (перераховані) вище органи.
6. У випадках, коли ви стали свідком жорстокого поводження з дитиною, ваші дії:
 - 6.1.Якомога швидше повідомити про цей факт адміністрацію закладу;
 - 6.2.Одночасно повідомити територіальний підрозділ служби у справах дітей та поліцію.

**Порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в закладі
та відповідальність осіб причетних до булінгу (цькування)**

1. Особи, причетні до доведених випадків булінгу (цькування), несуть відповідальність згідно з порядком, визначеним чинним законодавством та дисциплінарну відповідальність – у разі порушення посадової інструкції.
2. Після доведеного випадку булінгу (цькування) з метою створення сприятливого для навчання та роботи освітнього середовища застосовуються заходи виховного впливу для відновлення та нормалізації стосунків між учасниками освітнього процесу.
3. Заходи виховного впливу застосовуються у разі наявності факту булінгу (цькування) в закладі освіти по відношенню до кривдника, потерпілого та свідків.
4. Заходи виховного впливу мають забезпечити дотримання прав та інтересів сторін булінгу (цькування), необхідне виховання та освіту, соціальну та психологопедагогічну допомогу.
5. Заходи виховного впливу реалізуються педагогічними працівниками закладу із залученням необхідних фахівців із надання правової, психологічної, соціальної та іншої допомоги, зокрема територіальних органів (підрозділів) служб у справах дітей та центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді тощо.
6. Необхідні заходи виховного впливу визначає та планує комісія з розгляду випадків булінгу (цькування) в закладі.
7. Керівник закладу забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування).
8. Практичний психолог та педагог соціальний у межах своїх посадових обов'язків:
 - діагностують стан психологічного клімату в колективі, у якому відбувся булінг (цькування);
 - за результатами діагностики розробляють план корекційної роботи з кривдником та свідками із залученням батьків або законних представників;
 - розробляють та реалізують програму індивідуальної реабілітації для потерпілого;
 - розробляють профілактичні заходи для групи (класу), у якій зафіксовано випадок булінгу (цькування), для батьків або законних представників;
 - здійснюють супровід педагогічних, науково-педагогічних працівників, які забезпечують освітній процес для групи (класу), у якій зафіксовано випадок булінгу (цькування);
 - забезпечують надання психологічного супроводу здобувачів освіти, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування).
9. Педагогічні працівники, які забезпечують освітній процес для групи (класу), у якій зафіксовано випадок булінгу (цькування):

- виконують рекомендації комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) в закладі освіти щодо доцільних методів навчання та організації роботи з неповнолітніми або малолітніми сторонами булінгу (цькування) та їхніми батьками або законними представниками;
- забезпечують інтеграцію антибулінгового компоненту в освітній процес, який визначається правилами поведінки учасників освітнього процесу в закладі, статутом закладу, законодавством;
- виробляють спільно з здобувачами освіти правила взаємодії групи (класу) під час освітнього процесу.